Ner 62.

SOBOTA. 12 Grudnia 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Obwieszczenie Z powodu nowego z Dyrekcją Poczt zawartego, a przez Kommissją Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji zatwierdzonego układu, Wydawcy odpowiedzialni Gazety Codziennéj uwiadomiają, iż cena jéj na rok przyszły o dwa złote rocznie podwyższoną została dla Prenumeratorów odbierających ją przez pocztę. Tak więc Prenumerata na rok przyszły z pocztą kosztować będzie rocznie Złp: 52, półrocznie 26, kwartalnie 13. Prenumerata w Warszawie jak dotąd rocznie 40, półrocznię 20, kwartalnie 10 Złotych. -- Przy kończącym się Kwartale, upraszamy Prenumeratorów ażeby wcześnie zgłosić się raczyli.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

z Paryża dnia 26 Listopada.

Francuskie twierdze pograniczne już prawie wszystkie obsadzone są przez wojska krajowe.

Na dniu 22. b. m. zakopano uroczyście pod posągiem Henryka IV. cztery ołowiem pobite skrzynie, zamykające Henrjadę Woltera i inne kosztownie oprawne dzieła, dotyczące tego wielkiego Monarchy, tudzież Wywód słowny przy wzniesieniu tego Posągu opisany.

Wydawcy perjodycznego pisma: Bibliothèque historique, PP. Chevalier i Raynaud, skazani zostali na sześć miesięcy więzienia, i zapłacenie 3000 franków kary.

Pani Manson, ma zamiar ogłosić nowe pismo o sławnym Procesie Fualdesa, który teraz wznowionym został.

Zaszedł tu ważny spór między Talmą i Dyrektorem Komedji Francuskiej. Pierwszy chce porzucić ten Teatr, a ostatni żąda od niego 100,000 franków wynagrodzenia. Sąd ma tę okoliczność rozstrzygnąć.

W Saint-Quentin zdarzył się następujący przypadek: Dwie osoby weszły do Handlu winnego, i napiwszy się wina, natychmiast umarły. Kupiec, chcąc się usprawiedliwić, wypił kieliszek tegoż wina i również padł trupem. Pokazało się, iż w beczce znajdował się wąż zgniły, który zatruł wino. (?)

Minerwa Francuska umieściła następujący Artykuł o Uniwersytetach Niemieckich:

„ Uniwersytety nie dość że rozszerzają oświatę w Niemczech, są nadto dla nich schronieniem, i że tak powiem, świątynią wolności. Korporacja mająca osobne prawa, osobne sądownictwo, składająca niejako Statum in Statu, w każdym Towarzystwie konstytucyjném nie powinnaby być cierpianą. W Niemczech jest to warownia przeciw despotyzmowi, jest to zbawienny Instytut, który w łonie swojem zaszczepia i pielęgnuje wyobrażenia liberalne. Korpus studentów Uniwersytetowych, jest stałém

wojskiem, które nieustannie walczy o zdobycie praw narodowych. Tarczą jego jest niepodległość statutami zawarowana, i długiem lat przeciągiem, na zawsze zabezpieczona. Ognista młodzież której bóstwem jest równość a przywilejem wolność, rozrzuca na cały naród iskierki światła. Tej to młodzieży, jej męstwu i stałości winne będą Niemcy tryumf i rozkrzewienie zasad konstytucyjnych. Nie uszedł baczności przeciwników, ten wpływ szczęśliwy które mają wszędzie uniwersytety. Dostrzegacz Austrjacki i inne Dzienniki służalce Obskurantyzmu, raz wraz powtarzają Uczniom Uniwersytetów, że się nie do swojej rzeczy mięszają (1). Woleliby zapewne, żeby się zatrudniać syllogizmami i kategorjami, ale czas tych pięknych rzeczy już minął.

Mniej się teraz troszczą o harmonją przedistną, niż o porządek towarzyski, a za jednę gałęź prawodawstwa dobrze rozwiniętą, darowanoby wszystkie Monady w świecie. Metafizyka straci zapewne na tém, ale ojczyzna zyska, mniej będzie pedantów, lecz więcéj obywateli. Przeszłego roku jakże się oburzono na zjazd w Wartburgu pod Eysenach, na którym Deputowani z różnych Uniwersytetów ogłosili związek powszechny wszystkich Uczniów. Różne dwory podawały w tej mierze ostre noty Rządowi Wejmarskiemu, który ten związek upoważnił. Pozwano nawet już w Berlinie, już na innych miejscach uczniów oskarżonych o spalenie Aktu Konfederacji Niemieckiej i innych Umów Kongresu. W istocie ten Auto-da-fe potępił tylko małą liczbę pism anti-liberalnych, niegodnych nawet tego zaszczytu. Uczniowie przyznali w Inkwizycjach do których ich powołano, iż się zebrali w celu zastanowienia się nad opłakanym stanem Niemiec, i wybrania środków, któreby przyśpieszyły wprowadzenie rządu Konstytucyjnego, uroczyście przez wszystkich Monarchów przyrzeczonego. Wkrótce ten proces który nienawiść rozpoczęła, przez rostropność zaniechany został, uczuli wszyscy jak niebezpieczno by było śpierać się z temi którzy są przyszłością, i przestali na zapobieżeniu nadal podobnym zjazdom.

Powstanie Uniwersytetu w Getyndze przekonywa, jak nadaremne są sposoby, któremi chciano zniszczyć tę Jedność Uczniów Uniwersytetu, która ich robi odrębnym stanem w Narodzie. Wszyscy, wyjąwszy Hanowerczyków, którym ostrzejszemi karami zagrożone opuścili kursa naukowe, a młodzi Xiążęta Reuss i Salm, którzy nieprzestali na Uniwersytet uczęszczać, ledwo wezwaniem wsparcia zwierzchności zabezpieczyli się od zemsty kolegów.

Zjazd w Wartburgu którego racżéj pozorem niżeli powodem był dzień 18 Października nie miał miejsca tego roku, uważano że Xiążę Sax-Weymar nie pozwolił nigdzie uroczystości tylko w Jenie. Przeciwnie mieszkańcy Frankfortu, uświetnili dzień ten wesołym obchodem. Obroty wojenne, tańce, bicie w dzwony, muzyka, bębny, trąby wszystko się tam znalazło. Osobliwie z wielkim upodobaniem słuchano Dytyrambu deklamowanego w przytomności wszystkich wojsk Rzeczypospolitéj (2), który tak się zaczynał: Śpiewajmy zwycięztwo pod Lipskiem. Cóż nam przyniosło dobrego?" I tu nastąpiło wyliczanie wszystkich korzyści, które ta bitwa Niemcom zapewniła. Możnaby wprawdzie zarzucić, że w tym dniu kontyngens Frankfurtski walczył w szeregach Francuskich, lecz patrjotyzm Senatu nie uważa na takie drobnostki.

z Bruxelli dnia 27 Listopada.

Dary które tutaj N. Cesarz Alexander i N. Matka Jego rozdzielić raczyli, są praw-

(1) Gazeta Frankfurtska lubo godna należéć do ich liczby, zachowuje jednakże bardzo rostropnie milczenie w podobnych przedmiotach. Ale do niej należy wydział odkrywania wielkich spisków, naprzykład umieszczony w ostatnich jej numerach opis spisku w Bruxelli.

(2) Jest tu mowa o tém Frankfurcie który się tytułuje: Freye stadt Frankfort.

dziwie Cesarskie. Dla samych służących przy Dworze Xięcia Oranji, rozkazała N. Cesarzowa przeszło 35,000 franków wypłacić.

Panna **Le Normand** wieszczka, przyjechała tu z Akwisgranu. Ogłosiła iż od godziny 9 z rana do 5 po południu, i od godziny 7 do 9 wieczorem, zabawiać będzie tych, którzy tego życzyć sobie będą. Oświadczyła niemniéj, iż przyjmować będzie subskrypcję na Pamiętniki Cesarzowéj Jozefiny.

Pani **Catalani** i Pani **Reichardt** żeglarka napowietrzna, popisywały się także.

Gazeta tutejsza **L'Oracle**, umieściła Artykuł następujący: „Z podziwieniem dowiadują się wszyscy o przytrzymaniu kilkunastu osób w mieście naszém. Niektóre Dzienniki Niemieckie, piszą nawet o odkrytym spisku przeciw Osobie Najlepszego Monarchy, N. Cesarza Alexandra: Gazety Francuskie donoszą o buntowniczych mowach, które w jednym z tutejszych publicznych domów słyszane były. Kiedy tak rozmaite rozchodzą się pogłoski, słusznie do Nas Czytelnik odezwać się może: „Jesteście w miejscu samém, odkryjcie nam więc zasłonę téj wielkiéj tajemnicy! objaśnijcie nas!" Na takie wezwanie, odpowiadamy przeto po prostu: „Nie wiemy nic: Słuchanie oskarżonych dzieje się skrycie i jest tajemnicą dla powszechności." Ufni w sprawiedliwości Rządu Naszego, przekonani jesteśmy iż nie bez słusznej przyczyny przedsięwziął badanie tylu Osób. Jakkolwiek się stało, niebawnie wykazać się musi prawda. Tym czasem poszukuje Rząd Drukarza, który wydał bezimienne pismo, tyczące się całéj téj okoliczności; ale wszelkie Jego poszukiwania dotąd były nadaremnemi." —

od brzegów Menu 27 Listopada.

Anglik **Way**, wydał w Akwisgranie nowe pismo pod tytułem: **Nawrócenie Żydów**. Podług pisma tego, ci którzyby się nawrócić nie chcieli, mają być do Palestyny odesłani i tam oddzielne Państwo Żydowskie stanowić.

W Bryzgowji kopalnie srebra zaczynają przynosić znaczny dochód Rządowi.

Jeden z Dzienników tutejszych, zawiera wiadomości jakoby kongres Akwisgrański ubezpieczyć miał całość W. Xięstwa Badeńskiego, zapewniając następstwo tronu Hrabiom **Hochberg**. W. Xiążę zaś wypłacić ma Królowi Bawarskiemu 2,000,000 ZłR. Rozchodzi się także pogłoska, iż W. Xiążę Badeński, zezwala na odstąpienie Bawarji Klucza Steinfeld; za który otrzymać ma od Dworu Austrjackiego kawał ziemi 6,000 ludności mający.

z Berlina dnia 3 Grudnia.

Dwór nasz w dniu dzisiejszym przywdział na trzy tygodnie żałobę po N. Królowéj JMci Wielkiej Brytanji.

TEATR NARODOWY.

RACHUNEK RESTAURATORSKI
czyli
Burmistrz Oberżysta.

Należy ta sztuka do rzędu tych, którym trudno miejsce naznaczyć między różnemi rodzajami płodów Drammatycznych. — Dramma jest wprawdzie dwu-rodzajowym gatunkiem, lecz nie wiadomo zkąd się wzięła krotofila. Jest to niejako niższego stopnia komedja; nie zawsze w granicach dowcipnéj satyryczności zostając, pozwala sobie upstrzyć rozmaitość wypadków, dwuznacznemi wyrazami, dwuznacznością myśli nawet (des jeux de mots). Ponieważ szczególnego trzeba gienjuszu, do zabawienia ciągle i dowcipnie, nieprzypuszczając płaskich Buffonad, lub niedorzecznych dwuznaczni, bardzo mało przeto jest sztuk nietylko dobrych, lecz nawet znośnych w tym rodzaju. Nie chcę ostatecznego dawać sądu o Burmistrzu Oberżyście, lecz również jak autor sztuki, i ja się odwołuję do sądu płci pięknéj, płci szanownéj. Jakże niechętnie kilka pięknych rączek klasnęło po razy kilka! — Zdawało się (jak istotnie było), iż to raczéj zachętą dla Aktorów, niż zadowolnieniem z odegranéj Sztuki być miało. O grze tychże aktorów późniéj nastąpi artykuł.

P U S T O T A.

Jak miło jest zawsze słuchać płodów kompozycji Mehúla! Jaka rozmaitość zastosowana do położenia rzeczy! Że pominę inne jego twory, a wspomnę tylko jak czujemy wraz z kompozytorem owe allegro brillante ma con fuoco, w Operze pod tytułem Irato; jak do duszy przemawia harmonja w dwóch ślepych z Toledu; jak zachwycają szczęśliwe zmiany tonów w Pustocie bez zmniejszenia żywéj lekkości, która ogół sztuki stanowi! — Ta istotnie jest jedną z głównych zalet Mehúla, iż bez odstąpienia od planu do ogółu ułożonego, same szczegóły stosuje do wypadków Intrygi. Co do gry Aktorów: Pani Dmuszewska w roli Armantyny niedość zmiany robiła w odśpiewanych przez siebie strofach znanéj arji pierwszego aktu. Jeśli mnie nawet słuch nie myli, detonowała mocno z początku. W drugim akcie gdy opiekun nadawszy jéj figurze postawę w jakiéj ją chce malować, już się zabiera do pracy; Pani Dmuszewska z szarfą w ręku, nie powinna się śpiewając, do Publiczności obracać, bo Cerbetti ją z profilu maluje; podobne drobnostki psnją illuzją. Cerbetti, więcéj był ponurym i splinowatym Anglikiem, niż zazdrośnym opiekunem i kochankiem razem. Pan Szczurowski śpiewem całkowicie zadowolnił słuchaczów; lecz pozwoli sobie powiedzieć, iż co innego jest być nieporównanym Buffo caricato, w Operach Szkoły Włoskiéj, a zupełnie co innego wesołym, dowcipnym i intrygującym służącym w Operetkach Francuskich. Pan Dmuszewski wszedł tą razą w ducha swojéj roli. Powszechnie żałowano Pana Kurpińskiego, który i tupaniem, i łajaniem nie mógł jednakże zgodności i taktu zaprowadzić w niesfornéj tą razą Orkiestrze. Muszę tu jednakże przydać, iż Tercet w drugim akcie, między Cerbettim, Armantyną i Frontynem był oddany jak niepodobna lepiéj.

Y.

Krytyka o téjże Sztuce.

Jaka szkoda, że muzyka tak piękna sławnego Mehúla, tak nieszczęśliwie nam oddaną była. Bardzo często słyszałem ją w życiu mojem, jednakowo wiele kawałków w połowie już exekucji poznać nie mogłem.

Jedna tylko Pani Dmuszewska sprawiła mi przyjemne wrażenie; czerstwość, pełność, i równość jéj głosu jest rzadką i w śpiewach wolnych wszystkie te zalety zachwycają uwagę słuchacza. Śpiewaczka ta niepowinna nigdy wdawać się w żadne rulady, tryle i tym podobne ozdoby, wszystko to nie jest godnym jéj głosu, który sam przez się podobać się może, oprócz tego, wprawa jakiéj te przydatki wymagają, powinna być zostawioną osobom niemającym głosu.

Uważano u nas szczególne zajęcie się skutkiem samych tylko Arji. — Śpiewy wspólne ubocznie tylko uwagę zajmują. — Ile na tém cierpi muzyka, przez to nawet przekonać się można, iż publiczność już stała się obojętną na wszystko co nie jest arją, co się nie kończy nutami górnemi i trylem.

G.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant. MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wiśle	
rano.	ciepła	zimna	cale	linje	części: li:			łokcie	cale
11 Grudnia.		3	27	5	7	Północno-Zachodni.	Mgła.		8

Wydawcy odpowiedzialni. Hrabia Kiciński J. Morawski